

Obrazovanje za društvenu pravdu

Programi obrazovanja za društvenu pravdu usmereni su na razvijanje proaktivnog pristupa u borbi protiv predrasuda i stereotipa, prevazilaženje institucionalizovanih predrasuda i uspostavljanje civilnog i demokratskog društva u kome nema opresije, diskriminacije i nasilja.

Svrha im je podizanje nivoa znanja i kompetencija kod svih relevantnih faktora društva (onih koji imaju moć i privilegije, kao i mogućnost na formiranje javnog mnjenja) i građana u cilju razvijanja atmosfere jednakosti i uzajamnog poštovanja. Promovišu načelo o jednakosti (svi ljudi su jednako vredni i institucije društva im obezbeđuju jednaki tretman) i aplicirano na školski sistem, model obrazovanja, koji se zasniva na pravu na kvalitetno obrazovanje za sve.

Konceptualni i teorijski okvir obuke odraslih i programa za decu su imenovanje, davanje glasa i izgradnja savezništva. Deluje se na kognitivnom, psihološkom i nivou konkretne akcije, tj. povećava korpus znanja, usvaja nova terminologija, razvija individualno i grupno samopoštovanje, radi se na promeni stavova, osmišljavaju konkretne akcije koje treba da mobilišu zainteresovane grupe i pojedince, kako one koje su dominantne/većinske, tako i marginalizovane/manjinske.

Ciljevi programa za odrasle

*Prepoznavanje sopstvenih stavova, verovanja i ponašanja u odnosu na pripadnike marginalizovanih grupa
Podizanje nivoa svesti i znanja o problemu diskriminacije i dominacije
Podsticanje lične odgovornosti i kapaciteta za promene na ličnom, profesionalnom i institucionalnom planu*

Ciljevi programa za decu

*Podsticanje razvoja samosvesti, ličnog i grupnog identiteta
Ugrađivanje iskustva učenika, njihovih porodica i lokalne zajednice u obrazovni sistem i jačanje veze između škole i porodice
Promovisanje konkretnog delovanja u cilju ostvarivanja društvene pravde*

Programi obuke

Senzitivizacija za rad sa decom i porodicama manjinskih i marginalizovanih grupa

program za odrasle

Program CIP-a za profesionalni i drugi kadar u formalnom i neformalnom obrazovanju, predstavnike različitih institucija, lokalne zajednice i aktiviste NVO.

Ni crno ni belo - obrazovanje za prevazilaženje predrasuda, razvoj tolerancije i otvorenosti za različitosti

program obuke nastavnika za rad sa decom od I do IV razreda osnovne škole

Program CIP-a za profesionalni i drugi kadar u formalnom i neformalnom obrazovanju (vaspitači, nastavnici i profesori osnovnih i srednjih škola, stručni saradnici – pedagozi i psiholozi), decu, mlade, porodice i lokalnu zajednicu.

Program je akreditovan od strane MPS i objavljen na str. br. 23 u *Katalogu programa stručnog usavršavanja zaposlenih u obrazovanju* za školsku 2003/2004. godinu.

Obrazovanje za društvenu pravdu: način izgradnje otvorenog društva

Programi OSI za odrasle i decu nastali integracijom OSI programa *Social Justice primary* i *Social Justice Adult* sa programima CIP-a. CIP učestvuje u radu međunarodnog tima koji edukuje trenere u zemljama regiona i kreira priručnike.

Ciljevi: Povećanje osetljivosti kod odraslih za potrebe i probleme obrazovanja dece - pripadnika manjinskih grupa, uz podršku porodice * Osveščivanje ličnih i grupnih kapaciteta za promenu * Prepoznavanje sopstvenih stavova, verovanja i ponašanja u odnosu na pripadnike manjinskih grupa i njihovog uticaja na profesionalne kompetencije * Osnazivanje profesionalaca da preuzmu odgovornost za lični i profesionalni odnos prema procesu formiranja i održavanje predrasuda u svom okruženju * Razvijanje svesti o mogućnostima borbe protiv predrasuda * Povećanje osetljivosti za različitost, razvoj tolerancije * Aktiviranje obrazovnih institucija i lokalne zajednice za delovanje u pravcu multikulturalnosti.

Teme koje se obrađuju tokom edukacije: Motivacija za iskorak * Otpori promenama * Lični i grupni identitet * Anatomija stereotipa * Mehanizmi nastajanja stereotipa i predrasuda: Kontekst kao faktor uticaja, Mehanizam "Okrivi okrivljenog" * Diskriminacija * Krugovi nasilja * Strategije suočavanja sa «izmima» * Veštine slušanja * Prepreke u prevazilaženju «izama» * Razvoj identiteta manjinskih grupa i većine * Faze u razvoju interkulturalne osetljivosti i kontinuumu akcije * Saradnja sa marginalizovanim grupama.

Obuka: jedan trodnevni seminar (18 sati efektivnog rada).

Ciljevi: Kreiranje klime u obrazovnoj instituciji u kojoj će se sva deca osećati sigurno i prihvaćeno i u kojoj će se na različitosti gledati kao na nešto što obogaćuje * Podizanje nivoa svesti i znanja odraslih o problemu predrasuda i diskriminacije * Podizanje nivoa samopoštovanja * Podsticanje lične odgovornosti u odnosu na formiranje i održavanje predrasuda u kontekstu obrazovne institucije * Razvijanje strategija delovanja u odnosu na izvore predrasuda i svih vrsta diskriminacija u kontekstu obrazovne institucije * Sticanje konkretnih znanja i veština za rad sa decom na problemima uvažavanja različitosti i međusobnog poštovanja

Teme koje se obrađuju tokom edukacije: Potreba za promenom kao važan motivacioni faktor * Identitet – različiti aspekti * Pozitivna afirmacija * Mehanizmi nastajanja stereotipa i predrasuda * Razvojni pristup formiranju predrasuda kod dece * Diskriminacija kao predrasuda u akciji * Mehanizmi kreiranja i održavanja predrasuda u obrazovnom kontekstu * Strategije suočavanja sa «izmima» i prepreke u njihovom prevazilaženju * Komunikacijske veštine u radu sa decom.

Obuka: jedan četvorodnevni seminar (24 sati efektivnog rada).

Priručnik za rad sa decom i Zbirka igara.

PROGRAM ZA ODRASLE

Ciljevi: širenje obima znanja, razumevanja i osetljivosti za mehanizme koje čine i održavaju sisteme dominacije; razumevanje uloge „imenovanja“ kao prvog koraka u suočavanju sa nepravdom; prepoznavanje i uočavanje različitih nivoa odgovornosti u vršenju i održavanju sistema dominacije; razvijanje strategija koje mogu da doprinesu transformisanju ličnog i institucionalnog okruženja; razumevanje nastanka stereotipa i razvijanje veštine potrebne za dekonstruisanje stereotipa; produbljivanje razumevanja oblika u kojima se javlja opresija; izgradnja kritičke svesti i posvećenosti procesu izgradnje kapaciteta za promenu na ličnom, profesionalnom i institucionalnom planu

Teme koje se obrađuju tokom obuke: motivacija za iskorak, identitet, tri kulture, anatomija stereotipa i predrasuda, efekti stereotipa/etikete, može i bez etiketa, okrivljenog, osnovni pojmovi o opresiji, krugovi nasilja, iskustvo autsajdera, od oglašavanja do delanja, stvaranje savezništva

Obuka: Za odrasle 2x3 dana

PROGRAM OBUKE ODRASLIH ZA RAD SA DECOM

Ciljevi: produbljivanje razumevanja kako se u radu sa decom ostvaruje obrazovanje za društvenu pravdu; povećanje repertoara strategija za podsticanje razvoja samosvesti, ličnog i grupnog identiteta kod dece; sticanje potrebnih znanja i razvijanje veština koje će omogućiti integrisanje iskustva učenika/ca i njihovih porodica i lokalnih zajednica u obrazovni sistem; osnaživanje vaspitača/nastavnika da neguju i podstiču dečje sposobnosti za spontanu komunikaciju sa ljudima koji vode poreklo iz različitih sredina; naglašavaju stav po kojem razlike same po sebi predstavljaju vrednost; podučavaju decu da kritički sagledavaju pristrasne stavove, prepoznaju netačnosti, stereotipe i predrasude sa kojima se susreću; neguju i razvijaju dečje sposobnosti da reaguju, na način koji neće ugroziti ni njih ni druge, kad god su svedoci nekorektnog tretmana

Teme koje se obrađuju tokom obuke: motivacija za iskorak / promene, priča o mom imenu, sve je oanko kako ga vidimo, efekti stereotipa i predrasuda – etikete, može i bez etiketa, okriivi okrivljenog, otvorenost za drugost, stvaranje zajednice, mapiranje, transformativni dijalog, integracija u nastavni plan i program, šta i kao dalje – snovi koje imam za decu sa kojom radim

Obuka: 1x4 dana

Priručnik za nastavnike.